

ספר

ליקוטי פאה

עיונים ובירורים על סדר המשניות

על מסכת

פאה

נכתב בעזרה"ת ע"י

אליהו בלאאמור"ר הגאון רבי נח שליט"א פאלי

בני ברק - ה'תשס"ה

פרק ג' משנה א'

כו"ע יודו שנותן מכל א' וא' דכיון שאין סיבה לחלוקת הערוגות, הוי חלוקת הערוגות הפסק, ופולגת ב"ש וב"ה היא בנטע י' לבית סאה האם כזו נטיעה הוי סיבה להפסק הערוגות.

ופולגת הר"ש והר"מ היא גם לשיטתם בפירוש מלבנות התבואה, דהרמב"ם מפרש מלבן מרובע והיינו ערוגה לעצמה ולכן חשיב הפסק, ואילו הר"ש מפרש שדה הלבן ואין כאן שום ערוגה כלל וכל ההפסק זהו האילנות וכנ"ל.

ב] והנה עצם חידושו של הרמב"ם שהערוגות הוי הפסק לכאורה, דין חדש הוא דיש מפסיק של נטיעת ערוגות, ונ"מ דבאופן שאין אילנות כלל הוי הפסק לכו"ע, ובמשנה ראשונה תמה דלקמן מבואר דמודים חכמים לר"ע בשבת וחרדל **שורפן להזרע** ערוגות דהוי הפסק ומשמע דשאר מינין אין ערוגות מפסיקות והניח בצ"ע. ובאמת הגרע"א בתוספותיו כאן אות כ"ט כתב דהרמב"ם ודאי מודה שערוגה מצד עצמה אינה מפסקת אלא דכאן איירי בשיש בין ערוגה לערוגה שיעור ג' תלמים דהיה לו להחשב הפסק מצד דין **בור** וזה נתחדש דאם יש שם אילנות, האילנות מבטלי ההפסק עיי"ש. אמנם במקדש דוד (ס"ב א' ד"ה אמרינן) הקשה דא"כ מה מועיל ראשי שורות לערב הא בעינן ד' אמות כמש"כ הרא"ש לעיל פ"ב עיי"ש.

מלבנות התבואה שבין הזיתים. פ"ג מ"א. בפירוש מתני' מצינו שני דרכים בראשונים, דעת הר"ש, והראב"ד פ"ג ממתנות עניים דהסיבה להפסק זהו האילנות שבין התבואה ובוה נחלקו ב"ש וב"ה אם הוי הפסק או לא, ומסיק הירושלמי דפליגי בנטועים האילנות מטע עשרה לבית סאה, אבל ברצופין יותר מ' לבית סאה גם ב"ש מודו דהוי הפסק, ובמרווחין משיעור זה גם ב"ה מודו דאין זה הפסק דמחמת ריחוק האילנות הוי האילנות כמאן דליתא, וזה היה גירסתם בירושלמי.

אבל הרמב"ם היה לו גירסא הפוכה בירושלמי דברצופין לכו"ע נותן פאה אחת על הכל ובמרווחין פאה מכל אחד, וביאור שיטתו מפורש בדבריו בהלכה ח', שהערוגות עצמם חשיבי הפסק כיון שהדרך לזרוע ברציפות ולא בערוגות ולכן המפסיק כאן זהו עצם הדבר שזרע ערוגות, אלא דהיכא שיש אילנות בין הערוגות אמרינן דאין הערוגות הפסק כיון דמחמת האילנות עשה כן ולא נתכוין להפסק ולכן חשיב כשדה אחת שנותן פאה אחת. ונמצא לפי"ז דהאילנות **הם מבטלים** ההפסק, ומובן היטיב דלכן ס"ל בפירוש הירושלמי לענין רצופין ביותר מ' לבית סאה בהפך מהר"ש, דהרי בנטען רצופין נחשב שיש את האילן וא"כ כו"ע מודו **שבטל** ההפסק ונותן מא' על הכל, ובנטען מרווחין דנחשב שאין אילן ממילא נשאר ההפסק של הערוגות ובוה